

Čo by ste mali vedieť o drevenej fasáde

Drevená fasáda patrí k prvkom, do ktorých sa človek dokáže zamilovať. Ak po nej pokukujete a premýšľate, či by nepristala vášmu domu, najskôr by ste mali o nej niečo vedieť. Okrem vlastností, ktoré vás očaria, má totiž aj také, ktoré vám buď vyhovujú, alebo sa s nimi zmierite. Inak radšej na drevenú fasádu zabudnite.

Drevená fasáda nepatrí k lacným záležitostiam (výslednú cenu, prirodzene, ovplyvňuje aj vybraný druh dreva). No o jej odolnosť či životnosť určite netreba mať obavy – dôkazom sú napríklad škandinávске domy, na ktorých drevené fasády fungujú dlhé desiatky rokov. Samozrejme, pri vhodnej konštrukcii a starostlivosti.

Drevo je prírodný, teda živý materiál. Niežeby to bola pre niekoho nová informácia, len je dobré si to pri fasáde pripomenúť. Ako každý prírodný materiál má totiž vlastnosti, ktoré neboli navrhnuté tak, aby vyhovelí všetkým našim predstavám. Ak teda chcete s drevom v exteriéri žiť dlho a v harmónii, treba ho jednoducho akceptovať také, aké je.

Konštrukčná ochrana

Najväčším nepriateľom dreva je voda a vlhkosť. Vlhká drevná hmota je totiž skvelou potravou pre drevokazný hmyz (už pri vlhkosti nad 10 % a teplote nad 10 °C), huby či mach (keď vlhkosť dreva hoci aj prechodne prekračuje 20 %). Pri vyššej vlhkosti (nad 25 %) môžu

drevo napadnúť aj plesne. A nič z toho sa s predstavou peknej drevenej fasády určite nespája. Preto treba drevenú fasádu v prvom rade chrániť pred vlhkosťou už samotnou konštrukciou stavby – každý detail musí byť vyriešený tak, aby mohla voda z drevených prvkov čo najlepšie stekať a drevo malo možnosť sa čo najrýchlejšie vysušiť. Práve to je dôvod, prečo sa drevené fasády robia ako tzv. odvetrané. To znamená, že sa fasádne dosky upevňujú na podkladovú rošť tak, aby sa pod nimi vytvorila medzera, cez ktorú prúdi vzduch. Ten umožňuje účinné odvetranie akejkoľvek vlhkosti – aj tej, ktorá preniká cez konštrukciu obvodových stien z interiéru, aj tej, ktorou fasáda navlhne pri daždi.

Z tohto pohľadu je teda lepšie, keď sú fasádne dosky zvislé, pretože tak po nich môže voda bez prekážok stekať. Pri vodorovnom obklade je dôležité vyriešiť spoje, resp. škáry tak, aby do nich voda nevtiekala a nedržala sa tam. Rovnako významné je aj riešenie spojov v rohu a ďalších detailov – k dlhšej životnosti fasády prispievajú napríklad správne zrealizované odkvapy a dažďové zvodny, ale aj parapety a rôzne plechové chrániče, ktoré zabraňujú vode dostať sa do dosiek alebo pod ne.

A tu sa dostávame k prvému nepríjemnému faktu: odvetraná fasáda má síce skvelé vlastnosti a drevený obklad krásne vyzerá, ide však o prácne, a teda aj drahšie riešenie. A to aj v prípade, že si vyberiete to najlacnejšie drevo.

Drevená fasáda môže byť na celom dome alebo len na jeho časti, na drevostavbe aj na murovanom objekte.

V každom prípade je však dôležité, aby bola zrealizovaná ako odvetraná – fasádne dosky sa upevnia na rošť tak, aby pod nimi vznikla prevetrávaná vzduchová medzera, ktorou sa spod fasády účinne odvedie akákoľvek vlhkosť. Steny domu, ktoré sú vystavené slnečnému žiareniu, sú takýmto prevetrávaním zároveň chránené proti letnému prehrievaniu.
(Foto ATRIUM SK)

Každý detail drevenej fasády musí byť vyriešený tak, aby voda čo najrýchlejšie stiekla po povrchu, neutekala do škár a nikde sa nedržala. Najmä pri vodorovnom obklade je dôležité napojenie na rohu – i keď je spojenie na pokos elegantné a moderné, praktickejšie je tradičné spojenie na tupo s prekrytím rohovými lištami. Optimálna hrúbka fasádnych dosiek je asi 2 až 3 cm, rovnaký rozmer by mala mať aj prevetrávaná medzera – tak, aby sa ňou účinne odvádzala vlhkosť a zároveň sa v zime fasáda príliš neochladzovala. (Foto ATRIUM SK)

Zdravie nadovšetko

I keď je konštrukčná ochrana dreva pred vlhkosťou zásadná, nemala by byť jedinou prevenciou pred napadnutím hmyzom, hubami či plesňami. Skôr než sa drevo dostane na fasádu, malo by byť zdravé a pripravené vzdorovať najrôznejším biotickým škodcom. Aké sú v tomto smere možnosti?

Základným ošetrením dreva pred jeho použitím v exteriéri môže byť impregnácia. Fasádne dosky si môžete naimpregnovať aj sami, no lepšie je kúpiť profesionálne impregnované drevo (ideálne aj s certifikátom). Tlaková impregnácia je trvácnejšou úpravou, keďže ochranný prostriedok pri tomto procese spoľahlivo prenikne do hĺbky drevených prvkov. Výsledkom je trvanlivá drevená fasáda bez nutnosti následnej údržby.

Ďalšou možnosťou je tzv. termodrevo alebo aj „pečené drevo“, ktoré sa v procese úpravy na niekoľko dní vystaví teplote 160 až 220 °C. Tým sa v ňom zničia všetky zložky, ktoré „chutia“ drevokaznému hmyzu a inej pliaže a skracujú jeho životnosť. Ide síce o najdrahšiu, no zároveň aj najtrvácnejšiu úpravu, keďže drevo si bez akejkoľvek ďalšej údržby či ošetrenia najdlhšie zachová nielen funkčnosť, ale aj pôvodný vzhľad.

Nie je krása ako krása

Pre niekoho je sivejúce drevo znakom vyzrievania do prirodzenej krásy, pre iného nepríjemnou premenou. Ak patrite do prvej skupiny, budete mať s drevenou fasádou podstatne menej roboty – vystačíte si s prvotným „prepečením“, prípadne s bezfarebnou biocídnou

impregnáciou. Keďže dôvodom šedivenia dreva je UV žiarenie, mali by ste počítať s tým, že táto premena nebude rovnomerná – tam, kde na fasádu priamo svieti slnko, bude proces rýchlejší, v tieni balkóna či presahu strechy zas pomalší. Farebný rozdiel bude spočiatku aj medzi plochami orientovanými na rôzne svetové strany. Ak chcete zachovať pôvodný odtieň dreva, musíte ho chrániť proti pôsobeniu UV žiarenia. Na túto ochranu sa najčastejšie používajú tenkovrstvové, tzv. olejové lazúry s UV filtrami a UV absorbérm. Lazúru si môžete zvoliť buď bezfarebnú, alebo tónovanú, ktorá drevo nielen chráni pred poveternostnými vplyvmi, ale zároveň ho aj dekoratívne zafarbujú. Za olejové lazúry pritom hovoria celkom praktické dôvody – keďže vsiaknu do dreva a nezanechajú na ňom lakovú vrstvu, jednak zachovávajú jeho prirodzený vzhľad, kresbu a štruktúru, jednak ich pri obnovovaní náteru netreba odstrániť, čo by mohlo byť na fasáde naozaj problematické. A tu sa dostávame k podstatnej informácii – takýto ochranný náter sa musí pravidelne obnovovať.

Drevená fasáda sa často porovnáva s omietkou, ktorá sa považuje za bezúdržbové riešenie. Aj omietka si však vyžaduje čistenie a pravidelnú údržbu. Kontaktný zatepľovací systém s omietkou je navyše menej odolný proti mechanickému poškodeniu než odvetraná drevená fasáda. Pravdou však je, že omietka je lacnejšia.

KROK 1

Bochemit OPTI F+ je bezfarebný biocídny impregnačný prípravok na dlhodobú preventívnu ochranu 3 v 1 – proti plesňam, drevokazným hubám a hmyzu. V exteriéri vydrží minimálne 10 rokov. Drevo si ním môžete podľa jednoduchého návodu na

obale naimpregnovať sami, prípadne hľadajte dosky s certifikátom o správnej impregnácii prípravkami značky Bochemit na pilách. 1 kg prostriedku ochráni 100 m² fasády, cena 13,81 €. www.bochemitshop.sk

KROK 2

Bochemit Estetik Profi je dekoratívny a ochranný náter. Tenkovrstvová olejová lazúra penetruje hlboko do štruktúry dreva a chráni ho pred UV žiarením (teda zosivením) a penikáním vody (teda vymývaním impregnácie napr. pri daždi), čím prispieva k jeho dlhšej životnosti. Zároveň zvyrazňuje kresbu dreva a dodáva mu požadovaný odtieň. Vytvára matné povrchy, neodlupuje sa a nepraská, takže sa ľahko obnovuje bez nutnosti odstrániť pôvodný náter. **Akreditované laboratórium potvrdilo životnosť náteru dlhšiu než 15 rokov!** 1 l náteru vystačí až na 14 m² fasády, cena 20,70 €. www.bochemitshop.sk

ODBORNÍCI RADIA

Ak chcete drevo naimpregnovať sami:

- ✓ Ideálny čas na prácu je ráno alebo večer pri teplote +5 až +30 °C. Do zmrznutého dreva roztok nevsiakne, ak naň praží slnko, odparí sa skôr, než stihne vsiaknuť.
- ✓ To, že menej nariadený roztok je účinnejší, určite neplatí! Voda je totiž nosič, ktorý dopraví účinné látky do dreva. Koncentrovanejší roztok môže zasychať na povrchu skôr, než vsiakne. Dodržte preto predpísané riedenie.
- ✓ Nezabudnite ošetriť rezy, zárezy a spoje urobené až po impregnácii. Práve tieto miesta najviac ohrozujú škodce.

Viac rád nájdete na www.bochemit.eu v sekcii RADY A TIPY.

Neošetrené drevo začne pôsobením UV žiarenia meniť farbu a postupne zosivie. Uchovaniu pôvodného vzhľadu môžete pomôcť pravidelnou starostlivosťou. Na tomto dome od firmy Atrium SK vidno, ako sa drevená fasáda zmenila za 6 rokov. Použitý bol tatranský profil zo smrekového dreva ošetrený olejovou lazúrou (Remmers HK-Lasur dub svetlý).

” Z našich skúseností môžem povedať, že fasáda zo smrekového dreva ošetrená dekoratívnou lazúrou je veľmi dobrou voľbou. Má priaznivú cenu a pri pravidelnej údržbe vyzerá aj po rokoch ako nová. Dôležité je však vybrať si ochrannú lazúru s najmodernejšou kombináciou účinných látok. “

Ivan Marko, Atrium SK

ODPORÚČAME

Na ochranu a úpravu drevenej fasády

KROK 1

2v1 impregnačný náter na drevo je základný náter, ktorý preniká hlboko do dreva a chráni ho proti nákaze drevoškodnými hubami a plesňami. Náter je riediteľný vodou a transparentný,

poskytuje ochranu až na 5 rokov.

Balenie 0,75 l, výdatnosť pri jednom nátere 4,5 m²/l. www.hornbach.sk

KROK 2

Ochranná krycia farba na drevo Plus je odolná proti poveternostným vplyvom a UV žiareniu. Riedi sa vodou a možno ju použiť ako v exteriéri, tak aj v interiéri. Na výber je veľké množstvo

odtíňov zo vzorkovnice farieb. Farba schne približne 12 hodín, odporúčajú sa 2-3 nátery. Balenie 0,75 l, výdatnosť pri jednom nátere 8 m²/l. www.hornbach.sk

Podľa čoho si vybrať drevo?

Prirodzene, podľa vzhľadu a ceny. Cena však súvisí aj s odolnosťou dreva, na čo je dobré pri počítaní pamätať. Od toho, aký typ dreveniny a prvotného ošetrenia si vyberiete, totiž závisí nielen výška počiatkovej investície, ale aj životnosť fasády a prácnosť následnej údržby. Najlacnejšími drevinami sú, pochopiteľne, tie lokálne, z ktorých sa najčastejšie používa smrek a borovica. Pri smreku, ktorý je u nás najobľúbenejší najmä pre svoju dostupnosť, sa zároveň udáva najkratšia životnosť. Tú však dokáže až zdvojnásobiť tepelná úprava a predĺžiť pravidelné ochranné nátery. Severské alebo exotické dreveniny sú podstatne drahšou voľbou, no ich drevo je hustejšie, a vďaka tomu aj tvrdšie a odolnejšie – kým životnosť chemicky neošetrenej fasády z miestnych mäkkých druhov dreva je približne 10 až 15 rokov, pri neošetrenej exotickom dreve to môže byť aj 60 až 80 rokov. Veľkej obľube sa u nás tešia aj fasády zo smrekovca opadavého. Z hľadiska ceny je zlatou strednou cestou, no jeho drevo časom nedegraduje, ale pevnie. Náš názov červený smrek vychádza z odtieňa kôry a červenkastej kresby na čerstvom dreve, no pri fasáde je asi výstižnejší český „modřín“. Drevo červeného smreka totiž bez úpravy vonku veľmi rýchlo modrie a jeho farba sa zmení na modrosivú až čiernu (najmä pri severnej orientácii).

Aká náročná je údržba?

Ako už bolo spomenuté, nároky na starostlivosť závisia od počiatkových rozhodnutí. Celkom iná situácia je napríklad pri severskom termodreve, ktoré chcete nechať zosivieť, iná pri smrekovej fasáde napustenej biocídnym náterom a ošetrenej lazúrou. Ak sa rozhodnete fasádu ošetriť náterom, mali by ste vedieť, že ho bude treba pravidelne obnovovať. Ako často? To závisí od použitej náterovej hmoty a namáhania fasády poveternostnými vplyvmi, napríklad podľa orientácie na svetové strany. Pri olejových lazúrach je obvyklý interval 5 až 7 rokov (presnejší údaj sa dočítate na balení konkrétneho prípravku), no pokiaľ ste zástancami prirodzeného vzhľadu dreva ošetreňého len prírodným olejom, počítajte s podstatne častejšou obnovou náteru (minimálne raz za rok). Pred opravným náterom treba fasádu najskôr opatrne očistiť, odstrániť voľnú špinu a prach. Miesta napadnuté plesňami alebo machom by sa mali ošetriť špeciálnymi prostriedkami, po ich vyschnutí sa fasáda natrie aspoň dvoma vrstvami. K dlhšej životnosti fasády prispieva nielen pravidelná obnova náteru, ale aj kontrola prípadného mechanického poškodenia či deformácie dreva i náteru (napr. trhliny, korýtkovanie dosiek a pod). Chyby treba čo najskôr opraviť, aby sa poškodenie nerozšírilo.